

„Nekřesej do kaše, křesej do troudu...“

200 let od narození Karla Havlíčka (1821–1856)

I.

„Oddáni budeme národu svému československému, jeho prospěch budeme vždy s veškerou silou svou vyhledávati, jemu budeme sloužiti, protivíce se všem nepřátelům a protivníkům jeho. Svornost se svými spoluobčany a mír zachovávatí bude starost naše, ale nezadati nic dobrému právu svému ve vlasti otců svých je naše povinnost. S vládou budeme, kdykoli šetřiti bude práv a užitku národního. Dovedeme ale též s odvahou a vytrvalostí odporovati vládě, nebudou-li kroky její k prospěchu národa. Důstojnost národnosti a řeči naší je naše první heslo: ostatně však vyhledávati budeme všemožně největší svobodu v mezích zákona rozumných, šetříce každé upřímné přesvědčení, ale protivíce se ustavičně každé podlosti, ať si vychází odkudkoliv.“

(Národní noviny č. 1, 5. 4. 1848)

II.

Pro Havlíčka znamenalo vypuknutí revoluce v březnu 1848 novou profesní příležitost – od 5. dubna 1848 začal s finanční podporou Vojtěcha hraběte Deyma samostatně vydávat *Národní noviny*. Jejich start se vydařil; Havlíček byl dokonce ke svému překvapení guberniemi, nejvyšším zemským správním úřadem, vyrozuměn, že budou jednotlivé obce vyzvány, aby *Národní noviny* odebíraly. I když se tato výzva z různých důvodů nerealizovala, Havlíček si díky svým redakčním schopnostem a zkušenostem i novinářské pohotovosti získal respekt i oblibu u čtenářů a *Národní noviny* se staly jedním z nejčtenějších listů v zemi. Soustředila se na ně také pozornost úřadů, byly zastaveny, stejně jako jiné listy v souvislosti se svatodušním bouřením v Praze v červnu a také o rok později, když byl na Prahu po odhalení májového spiknutí uvalen stav obležení. Havlíček svůj list dokázal vzkřísit, proti zákazu jeho vydávání v lednu 1850 už bojoval marně. To, co s odstupem času považoval za opravdu nejcenější, shrnul do samostatného souboru statí *Duch Národních novin*.

III.

František Roubík, *Časopisectvo v Čechách v letech 1848–1862*, Praha 1930; Karel Kazbunda, *Karel Havlíček Borovský*, Praha 2013; Martin Sekera, *České novinářství před Havlíčkem, za Havlíčka a po Havlíčkovi*, in: KHB. Karel Havlíček Borovský (ed. Hynek Bouchal, Aleš Říman) 1821–1856, Havlíčkův Brod 2011, s. 81–99.